

Imagineu un món
en què tots i
cadascun dels
habitants del
planeta poguessin
accedir a la suma
de tot el
coneixement humà.

Jimmy Wales

Benvinguts a la
Viquipèdia

La Viquipèdia és l'enciclopèdia més gran del món. L'edició en català és creada i mantinguda per milers de col·laboradors de molts llocs del món. Rep més de 17 milions de visites al més i té gairebé 300.000 articles escrits en totes les varietats del català. Es pot utilitzar i modificar lliurement i no porta publicitat.

(Dades del novembre de 2010).

Hola! Em dic Laia. Faig servir la Viquipèdia quan vull descobrir més coses sobre algun tema. Últimamentestic encuriosida... Qui escriu aquests articles? Per què canvien de tant en tant? He llegit que tothom pot editar la Viquipèdia. Puc fer-ho jo també? Com?

Una vegada que hagi acabat de llegir "Benvingut a la Viquipèdia", podràs...

- » Entendre com funciona la Viquipèdia
- » Crear-hi un compte d'usuari
- » Comprendre'n la interfície d'usuari
- » Enumerar les diferents possibilitats de col·laboració
- » Comunicar-te amb altres usuaris mitjançant la teva pàgina de discussió
- » Explicar l'evolució dels articles de la Viquipèdia
- » Descriure les característiques d'un article de qualitat
- » Encetar un article nou

Com funciona la Viquipèdia?

Tot el que veus a la Viquipèdia ha estat escrit per gent com tu. De fet, la Viquipèdia no hauria esdevingut l'enciclopèdia en línia més gran del món sense la col·laboració constant de gent que hi afegeix informació, imatges i dades. La Viquipèdia en català creix en uns 200 articles nous cada dia i acumula més de sis milions de contribucions des que va començar. (Dades del novembre de 2010).

Molts col·laboradors (o viquipedistes) comparteixen l'ambició de posar el coneixement lliure a l'abast de tothom. És per això que gent d'arreu del món dediquen temps a protegir i millorar la qualitat dels articles de la Viquipèdia. La Viquipèdia permet a tothom accedir, descarregar i reutilitzar el seu contingut i ofereix moltes opcions per compartir el coneixement.

Però qui decideix què es publica? Un editor en cap?

Els viquipedistes creen tants articles i els modifiquen tan sovint que seria gairebé impossible tenir un equip prou gran per revisar i validar tots els canvis que es fan a l'enciclopèdia. Per això, la Viquipèdia aprofita les aportacions de col·laboradors d'arreu per crear el tresor de contingut enciclopèdic més gran del món.

La majoria de persones que participen en la millora de la Viquipèdia troben que és un passatemps entretingut i gratificant. Tot i que l'aspecte social de treballar per assolir un objectiu és divertit, la majoria d'usuaris actius estan decidits a difondre el coneixement lliure arreu del món.

Em sembla una molt bona idea fer que tothom pugui accedir al contingut lliure. Vull saber-ne més. Per on puc començar?

Prova-ho!

Qui pot editar els articles de la Viquipèdia? Tria la resposta correcta.

- Només els usuaris experimentats
- L'editor en cap de la Viquipèdia
- Tothom que tingui una connexió d'Internet

Pots trobar la resposta a aquesta pregunta i altres preguntes al final d'aquesta guia.

Crear un compte a la Viquipèdia

És una bona idea crear un compte d'usuari per a començar a col·laborar a la Viquipèdia. Amb un compte, pots crear nous articles (o pàgines), carregar imatges i reanomenar les pàgines existents. També pots fer servir eines especials com ara la llista de seguiment. La llista de seguiment et permet seguir els articles que has editat i altres pàgines interessants. Per afegir un article a la llista de seguiment, només has de clicar a la icona de l'estrella a dalt de tot de l'article.

Encara més important: com que totes les teves contribucions són assignades al teu nom d'usuari, el compte és la teva identitat a la Viquipèdia. Així pots interactuar amb gent que editi el mateix article i esdevenir un membre en qui confii la comunitat. A mesura que descobreixis la Viquipèdia t'adonaràs que participes més a les discussions i podràs ajudar els altres a resoldre problemes.

Pots editar la Viquipèdia sense disposar d'un compte, però les teves contribucions seran assignades a l'adreça IP del teu ordinador. La comunitat viquipedista tendeix a desconfiar de les modificacions fetes per adreces IP, especialment si pertanyen a una xarxa escolar o d'empresa on els usuaris no registrats poden fer canvis basant-se en interessos esbiaixats. A la Viquipèdia, considerem que l'edició d'articles en els quals resulta difícil ser imparcial representa un conflicte d'interessos. Per exemple, si un alumne modifica l'article sobre la seva escola, podria donar una perspectiva esbiaixada de la importància nacional de l'escola.

Crear un compte a la Viquipèdia és fàcil i no cal proporcionar dades personals:

1. Clica a Inicia una sessió/crea un compte, a dalt i a la dreta de la pàgina.
2. Tria un nom d'usuari
3. Tria una contrasenya.
4. Clica a **Crea un compte**

Prova-ho!

- 1 Crea un **compte d'usuari** a la Viquipèdia
- 2 Crea una llista de seguiment per supervisar els teus articles preferits. Clica a l'estrella situada a dalt de tot de l'article. Observa com la llista de seguiment registra els canvis fets als articles.

Que ràpid! Ara que ja tinc un compte, puc treballar amb altres usuaris per crear articles de qualitat.

Interfície d'usuari de la Viquipèdia

La Portada de la Viquipèdia.

VIQUIPÈDIA
L'enciclopèdia lliure

Portada
Portals temàtics
Article a l'atzar
Articles de qualitat
Actualitat

comunitat
Portal viquipedista
Canvis recents
La taverna
Contacte
Canal IRC
Donatius
Ajuda

Imprimeix/exporta
Eines

En altres llengües
Aragonés
العربية
Asturianu
Deutsch
English
Español
فارسی
Français

Pàgina **Discussió**

Benvingut
Aquesta

Article **Curiositats** Efemèrides

8 de novembre:

- 1519 - **Hernán Cortés** entra a **Tenochtitlan** i l'emperador **Asteca Moctezuma** li dona la benvinguda amb grans festes pensant-se que és un déu.
- 1793 - A **París** el govern revolucionari francès obre el **Louvre** al públic com a museu.
- 1889 - **Montana** és admès com al 41è estat dels **Estats Units**.
- 1935 - **Fernand Bouvier** és nomenat **Primer Ministre de França**.

novembre - 5 de novembre

Arxiu - Més aniversaris històrics...

Ajuda **Projectes germans**

neu el nostre **llibre de visites**.
la **Viquipèdia en tan sols tres passos**.
us necessita!! No tingueu por, llanceu-vos-hi!
el **funcionament de la Viquipèdia**, voleu fer alguna pregunta? Feu-la aquí.
article i no el trobeu? Pregunteu-ho al **Taulell de consultes** i us ajudarem.

Discussió es troba a dalt de tot dels articles. Els altres col·laboradors i tu hi podeu planificar l'estructura de l'article, discutir i arribar a un consens sobre el seu contingut o demanar ajut als altres.

Canvis recents mostra els canvis que s'han fet als articles de la Viquipèdia en ordre cronològic. Pots utilitzar-la per patricular els articles i corregir-ne els errors o vandalisme.

Ajuda et permet descobrir més coses sobre el funcionament de la Viquipèdia

La Viquipèdia està disponible en més de **250** llengües.

Qui ha escrit aquest article? M'agrada molt!
No sé si seré capaç d'escriure'n un altre igual de bó.

Crea un compte, es troba a dalt i a la dreta de la pàgina. És la porta d'entrada a totes les eines de la Viquipèdia i et permet construir una identitat en línia.

Historial et permet visualitzar i comparar les versions anteriors d'un article.

Cerca et porta a l'article que busques. Si l'article no existeix, et mostra els articles on apareixen les paraules que has buscat.

Prova-ho!

- 1 Clica a **Canvis recents** a qualsevol article i observa la pàgina. Fixa't com cada modificació rep un segell de temps i és atribuïda a un usuari o adreça IP. Mira com alguns usuaris expliquen les modificacions que han fet. És una bona idea explicar les modificacions que has fet, car permet que els altres vegin els teus motius per fer-les.
- 2 La Laia té un amic que es diu Joan, que acaba de llançar-s'hi i necessita més informació sobre les polítiques de la Viquipèdia, les normes comunitàries i una guia pels usuaris. On pot trobar tot això?

Tria la resposta correcta:

- Canvis recents
- Ajuda
- Cerca

Com hi puc col·laborar?

Sabies que pots fer moltes coses diferents a la Viquipèdia? Escriure articles només n'és un exemple. Aquí tens una llista dels possibles papers que assumeixen els viquipedistes:

Wikignom: fa canvis menors, com ara corregir faltes d'ortografia. Proposa millores als autors d'un article clicant a la pàgina de discussió correspondent.

Corrector: poleix la llengua i la gramàtica dels articles.

Conservador: busca modificacions esbiaixades als articles i les corregeix. Un conservador està a l'aguait de canvis fets per col·laboradors amb interessos particulars o que promouen un cert punt de vista polític o filosòfic i s'esforça per mantenir la veracitat dels articles.

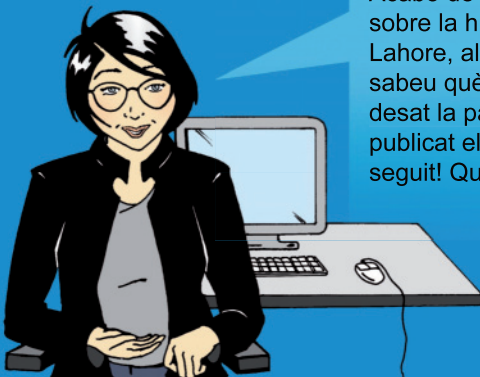
Mediador: modera les discussions sobre temes polèmics, ajuda a resoldre desacords i fa de guia sobre el comportament dels usuaris.

Il·lustrador: carrega imatges, fotografies, mapes i mitjans visuals per millorar els articles.

Formatador: estructura o "viquifica" els articles, fent servir la viquisintaxi, per fer-los més llegibles.

Acabo de corregir un error sobre la història de Lahore, al Pakistan, i sabeu què? Quan he desat la pàgina m'han publicat els canvis tot seguit! Que bé!

Autor: afegeix informació extreta de llibres, llocs web, diaris i altres fonts creïbles als articles. Els autors també creen nous articles.

Pàgina d'usuari i Discussió d'usuari

Milers de col·laboradors editen la Viquipèdia cada dia. Alguns canvis no són verificables o tenen una perspectiva esbiaixada. Per això, alguns viquipedistes patrullen gairebé totes les modificacions mitjançant els **canvis recents** (situats a **comunitat**, al menú de l'esquerra). Aquesta eina mostra totes les edicions que s'han fet en una versió lingüística de la Viquipèdia. Com que alguns viquipedistes segueixen una quantitat enorme d'edicions, a vegades poden esborrar una modificació veraç però que està mal escrita. Si no vols que et passi això, has d'escriure informació veraç i fer referència a fonts fiables.

Pots afegir informació sobre tu mateix i sobre allò que t'interessa a la teva pàgina d'usuari. És una bona idea mantenir la teva **pàgina d'usuari** per guanyar-te la confiança dels altres i donar autenticitat als canvis que fas. El teu compte d'usuari té una pàgina d'usuari i una pàgina de discussió d'usuari. Pots trobar-ne els enllaços a dalt i a la dreta de la pantalla. Pots anar a la teva pàgina d'usuari clicant al teu nom d'usuari, situat al costat de la icona d'un bust. Clica a **modifica** per escriure una mica sobre tu mateix. Quan hagin acabat, clica a **desa la pàgina**, a baix de la pantalla.

Què ha passat? El canvi que havia fet ha desaparegut. L'ha esborrat algú? Qui podria haver fet una cosa així?

Prova-ho!

A la Laia li agrada fer fotos dels llocs que visita. Si les carrega a la Viquipèdia, es pot dir que és una:

- Il·lustradora
- Autora
- Mediadora
- Formatadora

Pots utilitzar la pàgina d'usuari per escriure sobre tu mateix, els teus coneixements i el teu interès per certs tipus d'articles. També hi pots mencionar les teves filiacions o si tens un possible conflicte d'interessos. Per exemple, potser et costarà ser neutral a l'hora d'editar un article sobre l'organització per la qual treballes. Tanmateix, pots utilitzar els teus coneixements detallats sobre l'organització per enumerar fonts d'informació verificables. Així, si trobes informació incorrecta o obsoleta sobre la teva organització, podràs deixar un missatge a la pàgina de discussió de l'article que citi l'error i convidi els autors a anar a la teva pàgina d'usuari. Els autors poden avaluar les teves fonts i utilitzar-les per millorar l'article.

Les pàgines de discussió d'usuari i de discussió són el fòrum on els altres col·laboradors poden deixar-te missatges i tu hi pots respondre. Molts col·laboradors donen la benvinguda als usuaris nous a la seva pàgina de discussió d'usuari, mentre que altres poden fer-les servir per encetar una conversació per conèixer-te millor o intentar comprendre les teves edicions.

Els articles també tenen una pàgina de discussió, on els viquipedistes planifiquen la seva col·laboració i resolen els conflictes. Si algú es pregunta per quins motius has fet un determinat canvi o vol recomanar-te un altre article, pot fer servir la pàgina de discussió de l'article, que també és un bon lloc per demanar ajuda amb l'article.

Prova-ho!

Clica al teu nom d'usuari i després clica a modificar per tal d'editar la teva pàgina d'usuari.

Fixa't en les diverses opcions disponibles a la barra d'eines:

B (negreta), *I* (cursiva), i (enllaç).

Clica a **Avançat** per veure les eines de format.

Pots trobar una introducció ràpida a la viquisintaxi al final d'aquesta guia.

Vaja, m'han deixat un missatge a la pàgina de discussió. Diu que m'han desfet els canvis perquè no he citat cap font. He extret la informació d'una web del govern, així que tornaré a fer el canvi, però aquesta vegada afegiré la font a la secció de referències al final de l'article. Ja ho sé!

La vida d'un article

Tot i que els articles de la Viquipèdia haurien de ser detallats i estar ben escrits, no esperem que ningú escrigui un article exhaustiu d'una tirada. Al principi, els articles solen ser petits, però creixen a poc a poc gràcies als col·laboradors. És habitual el següent "cicle vital":

- La majoria d'articles reeixits comencen amb poques línies, generalment un resum del tema, una explicació de la notabilitat del tema ("és el primer...", "és el més gran...", "és la capital de...", etc.) i una font externa que confirma l'existència i la importància del tema (una publicació o un web creïble). Aquests articles bàsics reben el nom d'"esborranys". Si manca una de les tres característiques, la comunitat pot assumir que el tema de l'article no és important i esborrar-lo.
- A mesura que altres usuaris hi afegixen text i imatges, la pàgina es transforma en un article més detallat que presenta diverses perspectives, com ara la històrica (per exemple, "el 1923, aparegueren nous factors..."), o la global (per exemple, "a Europa, fou considerat..."). Els col·laboradors més actius poden presentar els seus articles a un procés d'avaluació viquipedica. Aquest procés representa una anàlisi detallada de la qualitat de l'article per part d'un grup de viquipedistes. Aquest procés es fa servir en articles molt treballats. El procés d'avaluació inclou comentaris, preguntes i suggeriments dels avaluadors. Els autors preparen una estratègia per millorar l'article segons els resultats de l'avaluació.

Finalment, l'article arriba a un punt en què està tan ben escrit, referenciat i detallat que només un expert podria afegir-hi molta informació. Aquests articles poden ser votats com a articles bons. Alguns articles que assoleixen un nivell de qualitat excel·lent són votats com articles de qualitat per la comunitat. Els articles de qualitat apareixen a la portada de la Viquipèdia. Cal dedicar temps i esforç per escriure un article de qualitat, però és molt gratificant i dóna una molt bona reputació al si de la comunitat viquipedista. Tanmateix, els articles de qualitat poden ser editats com qualsevol altre.

M'encantaria col·laborar en un article publicat a la portada d'un lloc web amb milions de visites.

Prova-ho!

Què és el procés d'avaluació de la Viquipèdia? Tria la resposta correcta:

- Una revisió de la qualitat d'un article per altres viquipedistes
- Una revisió de la qualitat d'un article per experts
- Una revisió de la qualitat d'un article per la Fundació Viquimèdia

Què és un article de qualitat?

Un article de qualitat és el resultat d'una estructura ben definida, contingut enciclopèdic i una comunitat activa:

➤ **Estructura:** l'existència d'una estructura clara de l'article facilita la cerca d'informació per part dels lectors i ajuda els col·laboradors a mantenir l'organització dels diferents aspectes d'un tema. Una bona manera d'aprendre sobre l'estructuració és fixar-se en els articles de qualitat, el bo i millor de la Viquipèdia. Pots veure la llista d'articles de qualitat si cliques a **Articles de qualitat**, a la barra d'eines de **navegació**. Els articles de qualitat estan classificats segons el tema que tracten. La majoria d'articles de qualitat segueixen l'estructura següent:

- La **introducció** resumeix la informació més important de l'article. No porta títol.
- El **cos** de l'article segueix la introducció i inclou diferents seccions i subseccions. Per exemple, un article sobre una ciutat pot tenir les seccions següents: història, geografia, clima, economia, administració, demografia i cultura.
- Els **apèndixs** i **notes** van després del cos de l'article. Inclouen les notes i referències, la bibliografia, enllaços a altres articles de la Viquipèdia i enllaços a webs externs.

Prova-ho!

1 El cos d'un article no té seccions.
Vertader o fals?

- Vertader
- Fals

2 Quines característiques són necessàries per un article de qualitat? Tria les respostes correctes.

- Fonts verificables
- Punt de vista neutral
- Manuals d'ús
- Resum, cos, notes

➤ **Contingut:** molts viquipedistes opinen que el contingut és l'element més important per jutjar la qualitat d'un article. La comunitat viquipedista ha creat quatre normes per assegurar la qualitat.

➤ **Referències:** es recomana als autors que presentin les fonts que han utilitzat perquè els altres puguin consultar-les. S'hauria de poder verificar totes les dades amb una font fiable.

➤ **Punt de vista neutral:** els articles han de ser imparcials i presentar els punts de vista notables ja publicats.

➤ **Lliure de contingut promocional:** la Viquipèdia no és el lloc per posar material promocional, manuals d'ús, currículums o catàlegs de venda.

➤ **Sense recerca original:** els usuaris no poden afegir les seves opinions o creences personals a un article (això és el que anomenem "recerca original").

➤ **Comunitat:** totes les contribucions fetes a la Viquipèdia són publicades sota una llicència lliure. Així doncs, els articles no són propietat d'un usuari determinat, sinó que qualsevol usuari els pot modificar. En altres paraules, tothom és benvingut per participar a les preses de decisions. La comunitat també utilitza la discussió per arribar a un acord sobre l'estructura del contingut d'un article. Si resulta difícil assolir un consens, hi ha diverses vies possibles a [Ajuda > Informació general](#). Alguns autors i escriptors poden aprofitar els seus anys d'experiència a la Viquipèdia per ajudar a resoldre conflictes.

No he trobat cap article sobre aquest tema. He d'esperar que algú altre comenci l'article?

Crear un nou article

Encara hi ha molts articles per crear a la Viquipèdia. Si et sembla que falta un article, fes una cerca amb variacions del nom del tema (per exemple, pots provar sinònims). També pots mirar si el tema ja està explicat en un tema similar. Per exemple, pots trobar informació sobre una illa a l'article sobre el país al qual pertany. Si no en tenim un article a la Viquipèdia, pot ser que sigui un tema massa obscur per merèixer un article, com és el cas dels grups musicals afeccionats o un bloqueig desconegut. Tot i això, si estàs segur que el tema hauria de tenir cobertura a la Viquipèdia, pots crear-lo tu mateix.

Cerca el títol de l'article. Si encara no existeix, veuràs el títol de l'article en forma d'enllaç vermell. Clica a l'enllaç per començar a editar el nou article.

Per començar bé el nou article, recorda els tres elements necessaris:

1. Un resum del tema
2. Una explicació de la importància del tema
3. Una referència sobre el tema provinent d'una font fiable

Acaba d'aparèixer el meu primer article a la Viquipèdia! Tinc ganes de veure com la comunitat s'esforça per millorar-lo.

Quan comencis l'article et caldrà un lloc de treball. Pots crear el teu propi espai de treball o "**pàgina de proves**", on podràs construir l'article fins que tingui els tres elements bàsics. Per crear una pàgina de proves, vés a la teva pàgina d'usuari > Clica a **modifica** > escriu **[[Usuari:<El teu nom d'usuari>/Proves]]** > **Desa la pàgina** > Clica a l'enllaç que acabes de crear per accedir a la teva pàgina de proves!

Utilitza la pàgina de proves per escriure el teu article. Recorda que cal clicar **Desa la pàgina** una vegada hakis acabat les modificacions. Quan estiguis preparat, busca un altre usuari de la Viquipèdia que s'interessi pel tema. Una manera de fer això és clicar a la pestanya **historial** d'un article similar i mirar qui ha col·laborat en l'article. Deixa un missatge a la pàgina de **discussió** de l'usuari perquè et revisi l'article. Quan estiguis preparat, copia el contingut de l'article de la teva pàgina de proves, vés al nom que hakis triat per l'article, clica a **modifica**, enganxa-hi el contingut i desa la pàgina. No t'aturis després de crear el nou article. Enllaça l'article des d'altres on també es parli del tema.

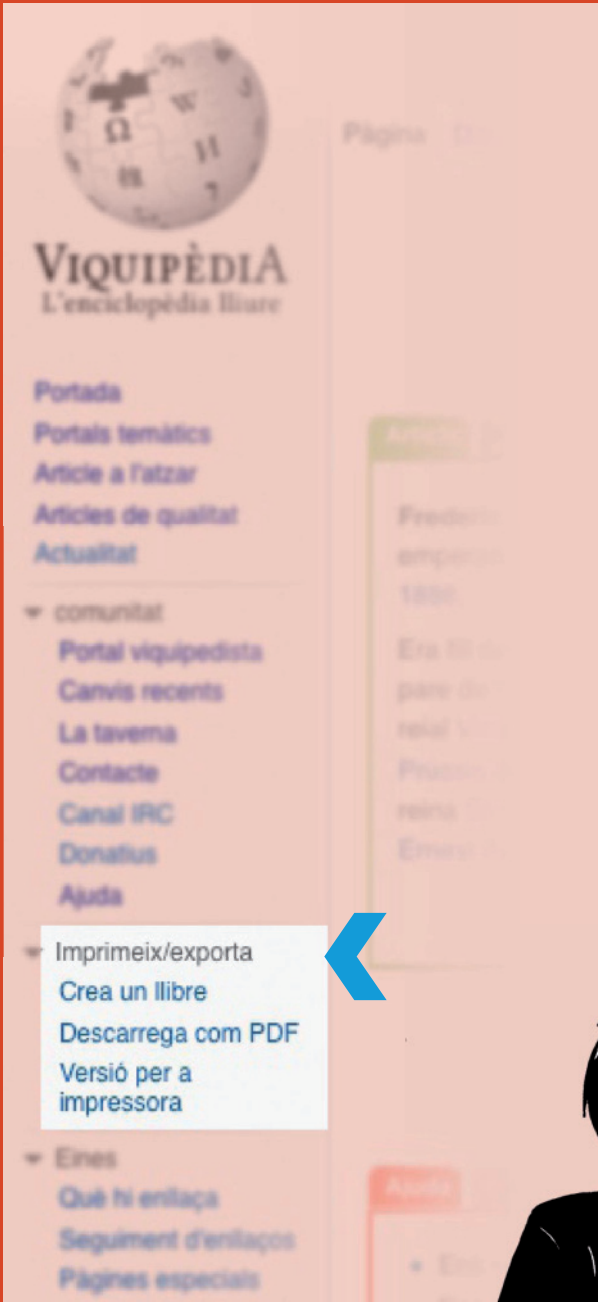
Prova-ho!

Quins són els tres elements essencials d'un nou article?

Tria la resposta correcta.

- Una explicació, la seva notabilitat i una font
- Una explicació, una imatge i un enllaç a un altre article
- Un nom, la seva notabilitat i una font

Una viquipedista

Abans de viatjar al Marroc d'aquí a un mes, vull fer servir l'eina **Crea un llibre** de la Viquipèdia [activo el menú de l'esquerra]. Faré una compilació dels articles que em calen i m'imprimiré la meua pròpia guia de viatges. La Viquipèdia és encara més útil del que pensava.

Com passa el temps!
Acabo de clicar a **contribucions**, a dalt de tot de la pàgina, i he vist que ja he fet més de 100 contribucions. És tan divertit interactuar amb altres viquipedistes, escriure articles de qualitat i difondre coneixements lliurement accessibles!

Ara que has llegit **Benvingut a la Viquipèdia**, ja pots:

- » Entendre com funciona la Viquipèdia
- » Crear-hi un compte d'usuari
- » Comprendre'n la interfície d'usuari
- » Enumerar les diferents possibilitats de col·laboració
- » Comunicar-te amb altres usuaris mitjançant la teva pàgina de discussió
- » Explicar l'evolució dels articles de la Viquipèdia
- » Descriure les característiques d'un article de qualitat
- » Encetar un article nou

Aquest contingut educatiu és obra del projecte Wikimedia Bookshelf. Si vols descarregar-te una còpia electrònica de "Benvingut a la Viquipèdia" i altres materials, vés a:
<http://bookshelf.wikimedia.org>

També hi trobaràs fitxers font per traduir, adaptar i reutilitzar materials de la Bookshelf.

Solucions a Prova-ho!

Com funciona la Viquipèdia?

Qui pot editar els articles de la Viquipèdia?

- Tothom que tingui una connexió d'Internet

Interfície d'usuari de la Viquipèdia

La Laia té un amic que es diu Joan, que acaba de llançar-s'hi i necessita més informació sobre les polítiques de la Viquipèdia, les normes comunitàries i una guia pels usuaris. On pot trobar tot això?

- Ajuda

Com hi puc col·laborar?

A la Laia li agrada fer fotos dels llocs que visita. Si les carrega a la Viquipèdia, es pot dir que és una:

- Il·lustradora

La vida d'un article

Què és el procés d'avaluació de la Viquipèdia?

- Una revisió de la qualitat d'un article per part d'altres viquipedistes

Què és un article de qualitat?

1. El cos d'un article no té seccions.

- Fals

2. Quines característiques són necessàries per un article de qualitat?

- Fonts verificables
- Punt de vista neutral
- Resum, cos, notes

Crear un nou article

Quins són els tres elements essencials d'un nou article?

- Una explicació, la seva notabilitat i una font

Ets una dels dotze milions de persones que utilitzen la Viquipèdia cada dia?

Cada dia, gent d'arreu del món fa servir la Viquipèdia per treballs de classe, projectes de negocis, recerca personal i la preparació de viatges. Ajuda a trobar conceptes nous i és una eina molt útil per les pluges d'idees. La gent l'utilitza per aprendre sobre terres llunyanes, cultures antigues, les belles arts, personatges cèlebres i fins i tot els esdeveniments més recents

Benvingut a la Viquipèdia és una obra de referència per tots aquells que vulguin llançar-se i contribuir a compilar i compartir el tresor del coneixement humà.

Acompanya la Laia en els seus primers passos a la Viquipèdia. Tu també aprendràs sobre conceptes, normes, informació i eines claus que t'ajudaran a col·laborar a la Viquipèdia.

WIKIMEDIA

<http://www.wikimedifoundation.org>

La Wikimedia Foundation és una organització sense ànim de lucre que gestiona la Viquipèdia i altres webs de llicència lliure.

<http://www.viquimedia.cat>

Versió adaptada al català per **Amical Viquipèdia**.

Amb la col·laboració de

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura